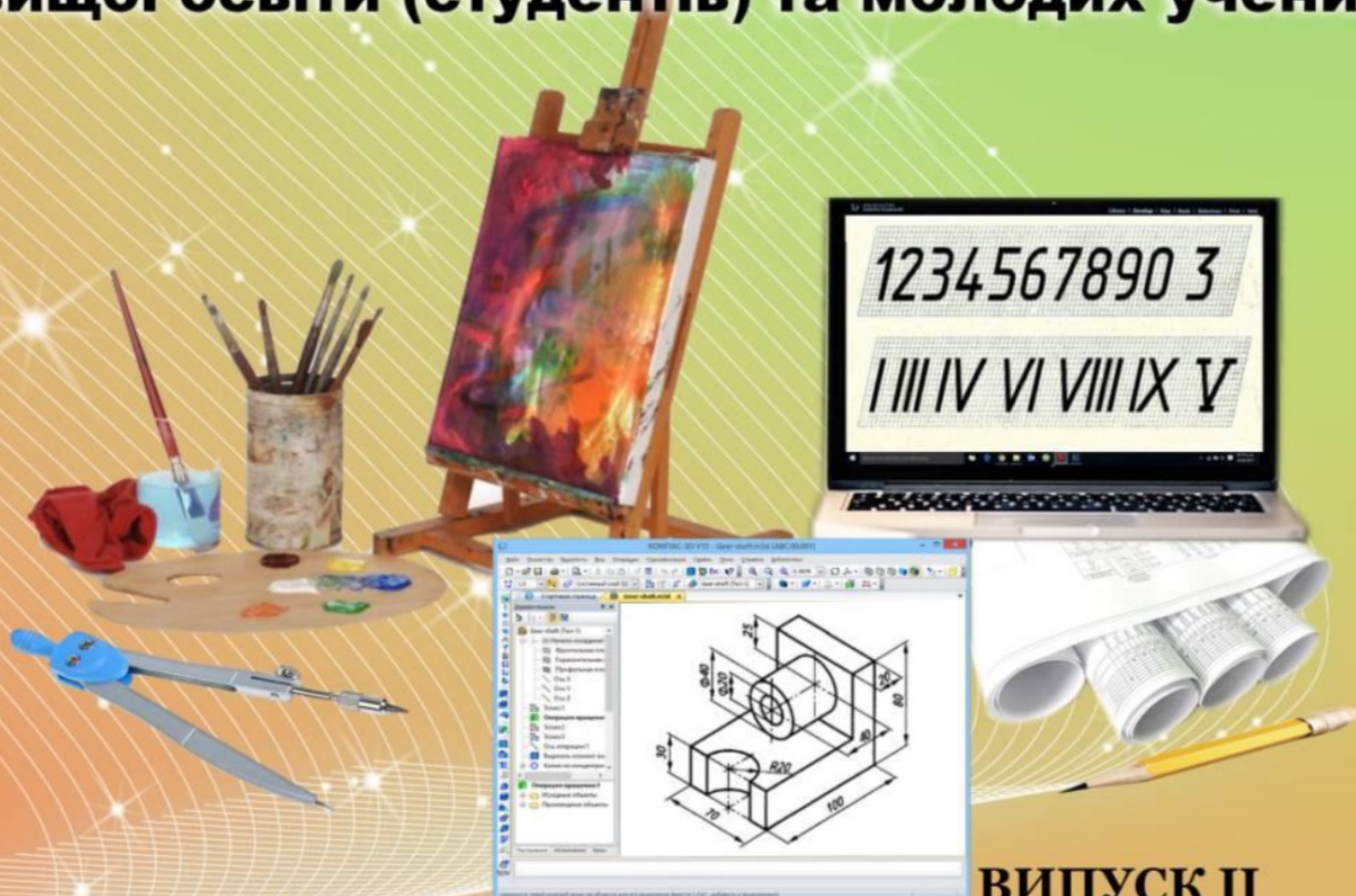

Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Проектування змісту і технологій
художньо-графічної підготовки та
художньо-творчої діяльності здобувачів
вищої освіти (студентів) та молодих учених

ВИПУСК II

ВІННИЦЯ 2023

2 із 149

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО**

**ПРОЄКТУВАННЯ ЗМІСТУ І ТЕХНОЛОГІЙ ХУДОЖНЬО-
ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(СТУДЕНТІВ) І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

Збірник наукових праць

Випуск 2

ВІННИЦЯ – 2023

Проектування змісту і технологій художньо-графічної підготовки та художньо-творчої діяльності здобувачів вищої освіти (студентів) і молодих учених

УДК 72.012'06:7.017.4

Б.В. Крулик, м. Хмельницький
e-mail: krulykbogdan@gmail.com

ЖИВОПИС ЯК БАЗОВА ДИСЦИПЛІНА У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ХУДОЖНИКА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглянуто живопис як базовий та універсальний засіб у підготовці майбутніх художників декоративного мистецтва. Розглянуто живопис як навчальну дисципліну та фахові компетентності, які формуються під час її опанування; методи та підходи опануванню дисципліни живопису.

Ключові слова: живопис, базис, метод, компетентність, художник.

Abstract. The article examines painting as a basic and universal tool in the training of future artists of decorative art. Painting as an educational discipline and professional competences, which are formed during its mastery, are considered; methods and approaches to mastering the discipline of painting.

Key words: painting, basis, method, competence, artist.

Постановка наукової проблеми. Ще з давніх часів майстри образотворчого мистецтва надзвичайно велике значення приділяли живопису, залишаючи світу безцінні твори мистецтва. Тому сьогодні в системі підготовки спеціалістів художнього напрямку живопис займає також провідне місце.

За останні десятиліття в навчальних закладах нашої країни відкриваються все більше і більше нових спеціальностей художнього спрямування. Так і в Хмельницькому національному університеті на базі кафедри технологічної та професійної освіти навчаються майбутні художники декоративного мистецтва, в системі підготовки яких базовою дисципліною є саме живопис.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У розвиток художньої думки щодо живопису як базової дисципліни у підготовці майбутнього фахівця з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва значний вплив внесли художники та викладачі Піддубна О. М., Федорук В. П., Прокопович Т. А., Зозуля Н. В. та інші, але дана тема потребує подальшого детального розгляду.

Формулювання мети і завдання статті. Дана стаття має розкрити та обґрунтувати важливість живопису як базової навчальної дисципліни та особливої творчої діяльності у підготовці майбутніх художників декоративного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Навчальна дисципліна «Живопис» виносить на засвоєння практичні аспекти щодо набуття базової художньої грамоти та її специфічних ознак. Сюди відносять: методичні прийоми передачі зображення предметів та явищ навколишньої дійсності засобами живописного письма; зображальні прийоми живопису; урахування психологічного впливу кольору на глядача під час побудови живописного полотна; використання знань з основ кольорознавства, а саме: змішування кольорів та утворення необхідної палітри у процесі виконання практичних завдань; уміння використовувати кольори підсилюючи їх звучання (правило додаткових кольорів); освоєння художньо-виражальних засобів живопису, зокрема: пастозний мазок, заливка, робота «по вологому», лісірування тощо; застосування системи теоретичних основ живопису під час малювання: з природи, по пам'яті, з уяви тощо. Дисципліна викладається на протязі п'яти семестрів, як базова дисципліна у професійній підготовці майбутнього художника декоративного мистецтва для виконання усіх подальших навчальних дисциплін художньо-практичного циклу та професійної діяльності.

Метою дисципліни є набуття студентами практики живописного письма, формування знань і навиків щодо грамотного їх застосування в умовах подальшої професійної діяльності. Програма дисципліни будується таким чином, щоб пробуджувати інтерес до природи, уміння аналізувати, співставляти, стимулювати активність щодо паралельного освоєння нових знань, розвиваючи таким чином творчі здібності та формуючи відповідні професійні компетенції.

Найефективнішою формою та методом роботи під час оволодіння студентами даної дисципліни є практичні заняття, зміст яких спрямований на творчий підхід щодо виконання поставлених навчальних завдань. У процесі виконання різних за метою та складністю практичних робіт студенти набувають умінь організації гармонійних композицій на прикладі натурних постановок різної складності і самостійного творчого вирішення колористичних завдань і манери передачі натурної постановки, знайомство з особливостями образотворчої мови та удосконалення реалістичного та декоративного живопису й тим самим оволодіння професійними компетентностями у сфері мистецтва живопису.

Проектування змісту і технологій художньо-графічної підготовки та художньо-творчої діяльності здобувачів вищої освіти (студентів) і молодих учених

Предметом дисципліни є живопис як виражальний засіб навколишньої дійсності через різні манери письма, зображальні засоби і кольорові поєднання, що у кінцевому результаті має оформитися у гармонійний художній твір.

Завданням дисципліни є оволодіння професійною компетентністю щодо засобів і форм живописного письма.

Оволодіння навчальною дисципліною можна поділити на такі етапи:

- тональні співвідношення та контраст у натюрморті;
- зближені, контрастні та температурні тонально-колірні відношення;
- засоби живописного вираження орнаментики та фактури у натюрморті;
- засоби живописного вираження матеріальності об'єктів та пластичних особливостей людського черепу;
- пластичні особливості людської голови та одягненої фігури.

Також, враховуючи спеціалізацію (декоративне мистецтво), особливу увагу у вивченні дисципліни «Живопис» приділяємо художній стилізації. Для виконання таких завдань за основу беремо роботу виконану з натури (наприклад, натюрморт, портрет тощо) і перетворюємо її шляхом трансформації форми, інтерпретації кольорів та фактур у творчу композицію. Такий підхід (стилізований, декоративний) базується на рівні почуттів та емоції, на перетворення натурального зображення у виразний художній образ, навчаючи аналізувати та досліджувати натурну постановку, застосовувати геометризацию та узагальнення, виховуючи у студентах естетичний смак і культуру живописної мови (рис. 1-2).

Рис. 1-2. Творчі роботи студентів Хмельницького національного університету.

Студент, який успішно завершив курс дисципліни має володіти професійною термінологією, знаннями та практичними навичками щодо передачі різних за формою, пластикою, фактурою, кольорним забарвленням та декоративними властивостями об'єктів через грамотне застосування прийомів, правил, манери і засобів живописного письма.

Висновки. Як навчальна дисципліна живопис має необмежені можливості для творчості студентів, формування їхнього художньо-естетичного смаку та набуття базових фахових компетентностей. Головна і кінцева мета оволодіння засобами живопису полягає у тому, щоб сформувати загальну художню культуру майбутнього фахівця, розуміння і вміння зображати форми і простір, навколишнє середовище з натури і за уявою, виробити вміння впевнено і вільно висловлювати свої думки живописними засобами.

Отже, навчання живопису являє собою єдиний художньо-творчий та навчально-пізнавальний процес, який дозволяє розвивати спостережливість, уяву, фантазію, координацію руки та ока, крім того придбати особливе бачення світу, теоретичні знання і практичні навички в цій галузі.

Список використаних джерел:

1. Антонович Є. А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис. Методичні рекомендації. К., 1990. 105 с.
2. Зозуля Н. Викладання живопису на першому курсі. Навчально-методичні рекомендації. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Вип. 9. К., 2002. 43 с.